

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Referitor la:

- *informații suplimentare privind ultimele evoluții referitoare la propunerea legislativă de modificare a actelor normative în domeniul pensiilor ocupaționale pentru magistrați*
- *invitație pentru participare la o întâlnire, în format fizic sau online, cu reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii*

Stimate domnule Julien Mousnier,

Stimată doamnă Diane Angermüller,

În continuarea vizitei în cadrul misiunii de evaluare a Comisiei Europene din data de 10 martie 2025, organizată în contextul elaborării Raportului privind statul de drept, precum și a discuțiilor ulterioare referitoare la propunerea legislativă de modificare a actelor normative în domeniul pensiilor ocupaționale pentru magistrați, dorim să vă transmitem informații suplimentare privind ultimele evoluții.

Procedura de elaborare și dezbateră a propunerii legislative menționate este marcată de deficiențe grave din perspectiva dialogului interinstituțional și a lipsei oricărei raportări la principiile și celelalte exigențe care rezultă din Constituția României și din documentele internaționale relevante.

Demersul normativ este *ab initio* lipsit de o justificare reală, rațiunile promovării acestuia ținând exclusiv de considerente electorale.

Solicitarea Comisiei Europene din 25 martie 2025 (invocată drept temei al acestei inițiative legislative) nu a vizat modificarea condițiilor de pensionare a magistraților stabilite prin Legea nr. 282/2023, ci soluția de impozitare. De altfel, reforma realizată prin Legea nr. 282/2023 cu privire la condițiile de pensionare a fost evaluată pozitiv de către Comisie, potrivit comunicării realizate de aceasta la data de 15 octombrie 2024.

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

Prin Legea nr. 282/2023, au fost modificate substanțial condițiile de pensionare a judecătorilor și procurorilor, fiind majorată vârsta de pensionare la 60 de ani și impusă condiția unei vechimi de 25 de ani doar în funcțiile de judecător, procuror, judecător de la Curtea Constituțională, magistrat-asistent și personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, fiind eliminate vechimile în alte funcții juridice prevăzute de legislația anterioară. Baza de calcul a fost stabilită ca fiind 80% din venitul brut din ultimele 48 de luni, iar pensia a fost plafonată la venitul net. De asemenea, pentru o trecere firească la noile condiții de pensionare, în acord cu exigențele stabilite de Curtea Constituțională, a fost prevăzută o creștere etapizată a vârstei de pensionare.

În ce privește noul demers legislativ inițiat după doar un an de la reforma realizată prin Legea nr. 282/2023, nu a existat niciun fel de consultare a sistemului judiciar în perioada premergătoare elaborării propunerii legislative¹, iar avizul negativ transmis de Consiliul Superior al Magistraturii a fost complet ignorat, contrar oricărei bune practici pe care o implică principiul colaborării loiale.

În avizul său, Consiliul Superior al Magistraturii a subliniat gravele deficiențe ale propunerii legislative, referitoare, în esență, la afectarea stabilității cadrului normativ, cu consecința destabilizării resursei umane din sistemul judiciar, încălcarea principiului securității juridice și al încrederii legitime și crearea unor discriminări între generații de magistrați, lipsa unei etapizări reale pentru creșterea condiției de vârstă pentru pensionare și reducerea semnificativă a cuantumului pensiei față de veniturile nete din perioada de activitate, cu afectarea independenței justiției sub aspectul securității financiare a magistraților².

În pofida aspectelor evidente semnalate de Consiliul Superior al Magistraturii, procedura parlamentară nu a adus nicio îmbunătățire, ba, mai mult, forma adoptată de prima Cameră sesizată a accentuat deficiențele, eliminând total etapizarea aplicării condiției referitoare la noua vârstă de pensionare și, în același timp, prevăzând un cuantum și mai mic al pensiei de serviciu.

¹ A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 3/2014, care confirmă că solicitarea avizului CSM asupra proiectelor ce privesc activitatea autorității judecătorești este o obligație legală, întemeiată pe art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, iar nerespectarea acesteia contravine principiului legalității (art. 1 alin. (5) din Constituție). În același sens, Comisia de la Veneția (Avizul nr. 924/2018, pct. 32) subliniază necesitatea consultării reale a tuturor părților interesate în orice reformă legislativă cu impact asupra justiției.

² A se vedea *Principiile fundamentale privind independența magistraturii*, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a ONU, *Carta europeană privind statutul judecătorilor*, adoptată de Consiliul Europei, *Declarația cu privire la Principiile de Independență a Justiției*, adoptată de Conferința Președinților de Instanțe Supreme din Europa Centrală și de Est, de la Brijuni, Croația, din 14 octombrie 2015, *Avizul nr. 21 (2018) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni*.

Modul în care se derulează procedura parlamentară referitoare la această propunere legislativă nu a rămas fără consecințe, ci a condus deja la o reluare a trendului ascendent al solicitărilor de eliberare din funcție. În condițiile în care demersul normativ se va finaliza prin adoptarea acestor soluții inacceptabile, sistemul judiciar va ajunge într-un blocaj, întrucât un număr uriaș de judecători și procurori va formula cereri de eliberare din funcție. Numai până la finalul anului 2025 se pot pensiona un număr de 628 judecători, din care 83 judecători sunt doar de la Înalta Curte de Casație și Justiție din totalul de 109 judecători pe care îi are în prezent instanța supremă.

De altfel, în contextul incertitudinilor generate de acest demers legislativ, în ultimele zile, un număr de aproximativ 200 judecători au notificat deja Consiliului Superior al Magistraturii intenția de a solicita eliberarea din funcție prin pensionare.

Toate acestea trebuie avute în vedere în condițiile în care gestionarea resurselor umane reprezintă deja o provocare critică pentru sistemul judiciar (așa cum este menționat și în rapoartele anuale ale Comisiei Europene privind statul de drept), mai ales după perioada 2021–2023, când aproximativ 1.000 de judecători (dintr-un total de aproximativ 4.000 de posturi) s-au pensionat în contextul unei instabilități legislative similare.

Situația generată de noul demers normativ va avea consecințe și mai grave, întrucât vor fi afectate major gradele superioare de jurisdicție (curțile de apel și instanța supremă), fără posibilitatea de a compensa într-un termen rezonabil deficitul major de judecători care s-ar crea prin plecările din sistem în condițiile în care nu mai există suficienți judecători care să îndeplinească condițiile necesare pentru promovare.

Situația prezentată pune în lumină un demers concertat al factorului politic menit să destabilizeze autoritatea judecătorească. Consecințele grave pe care acest demers le va avea asupra resurselor umane în sistemul judiciar vor greva pentru mult timp eficiența și calitatea actului de justiție, în detrimentul cetățeanului, iar o astfel de realitate pare a fi urmărită de factorul politic. Informațiile vehiculate constant în spațiul public, având ca sursă chiar exponenți importanți ai factorului politic, au condus la stigmatizarea socială a magistraților români, în condițiile în care sunt prezentați doar ca niște beneficiari ai unor privilegii nejustificate, în antiteză cu dificultățile economice și sociale pe care le traversează societatea. În mod deliberat este ignorat faptul că independența justiției, esențială pentru existența unui stat de drept, implică și securitatea financiară a magistraților și tot în mod deliberat este omisă prezentarea efortului susținut al magistraților români care, în pofida unor condiții de muncă deseori necorespunzătoare, gestionează un volum de muncă uriaș³. În același

³ La nivel național, în ultimii ani s-a înregistrat o creștere constantă a numărului de dosare. Astfel, spre exemplu, în anul 2024 au intrat cu 36% mai multe dosare față de anul 2020. La nivelul judecătorilor, volumul de dosare intrate a

timp, nu trebuie ignorat nici faptul că magistrații români trebuie să se supună unuia dintre cele mai severe regimuri de interdicții și incompatibilități din statele Uniunii Europene. În acest fel, în mod nedrept încrederea societății în justiție este știrbită, iar denigrarea magistraților reprezintă o constantă în multe luări de poziție, dobândind astfel dimensiunea unei veritabile campanii îndreptate împotriva acestora.

În aceste condiții, este evidentă necesitatea unui cadru legislativ stabil și predictibil cu privire la statutul judecătorilor și procurorilor, care să ofere, totodată, certitudinea necesară privind evoluția resurselor umane în sistemul judiciar. Aceasta cu atât mai mult cu cât, așa cum am arătat, o proporție semnificativă a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, dar și numeroși judecători și procurori din celelalte instanțe și parchete, îndeplinesc deja condițiile de pensionare. Orice nouă incertitudine privind statutul lor va declanșa un nou val de plecări din sistem, cu consecințe grave asupra funcționării instanțelor și parchetelor.

În același timp, este incontestabil faptul că tot contextul prezentat va avea repercusiuni asupra atractivității profesiilor de judecător și procuror. Incertitudinile referitoare la statutul magistraților, accentuate de evenimentele normative recente și de campaniile concertate împotriva sistemului judiciar vor conduce, fără îndoială, la scăderea semnificativă a interesului tinerilor generații pentru accederea în aceste funcții, cu consecința reducerii substanțiale a bazei de selecție pentru magistratura română și afectarea gravă, pe termen mediu și lung, a calității actului de justiție.

În acest context, considerăm necesară o reflecție comună cu instituțiile europene asupra implicațiilor majore ale acestei propuneri legislative – adoptate în regim de urgență, fără o consultare reală a sistemului judiciar și fără o evaluare adecvată a impactului său sistemic – asupra funcționării și independenței justiției, precum și asupra statului de drept.

Reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii sunt pe deplin pregătiți să contribuie, printr-un dialog deschis și constructiv, la identificarea celor mai adecvate soluții pentru asigurarea stabilității statutului magistraților, evitarea unei crize sistemice și garantarea continuității funcționale a actului de justiție.

crescut cu aproximativ 40%, ceea ce va avea efecte directe asupra numărului de dosare înregistrate în căile de atac, care se judecă de instanțele superioare. Raportat la gradul de ocupare din instanțe, în configurația actuală, sistemul judiciar românesc se află la un prag de colaps, cauzat de tendința constantă de creștere a numărului de dosare intrate, care sunt soluționate de instanțe cu schema de personal incompletă - fenomen ce pune o presiune tot mai mare pe magistrații rămași. Astfel, luând în considerare atât gradul de neocupare din instanțe, cât și creșterea cu peste o treime a numărului de dosare, încărcătura pe judecător a crescut dramatic, fiind cu 45% mai mare față de anul 2020.

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

În acest sens, o întrevvedere directă, fizic sau online, ar putea oferi cadrul optim pentru clarificarea tuturor aspectelor semnalate.

Vă rugăm să primiți expresia considerației noastre depline, precum și asigurarea angajamentului nostru continuu față de principiile care fundamentează statul de drept, dialogul instituțional și independența justiției.

Cu deosebită considerație,

Judecător Elena COSTACHE
Președinte al Consiliului Superior al Magistraturii

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011